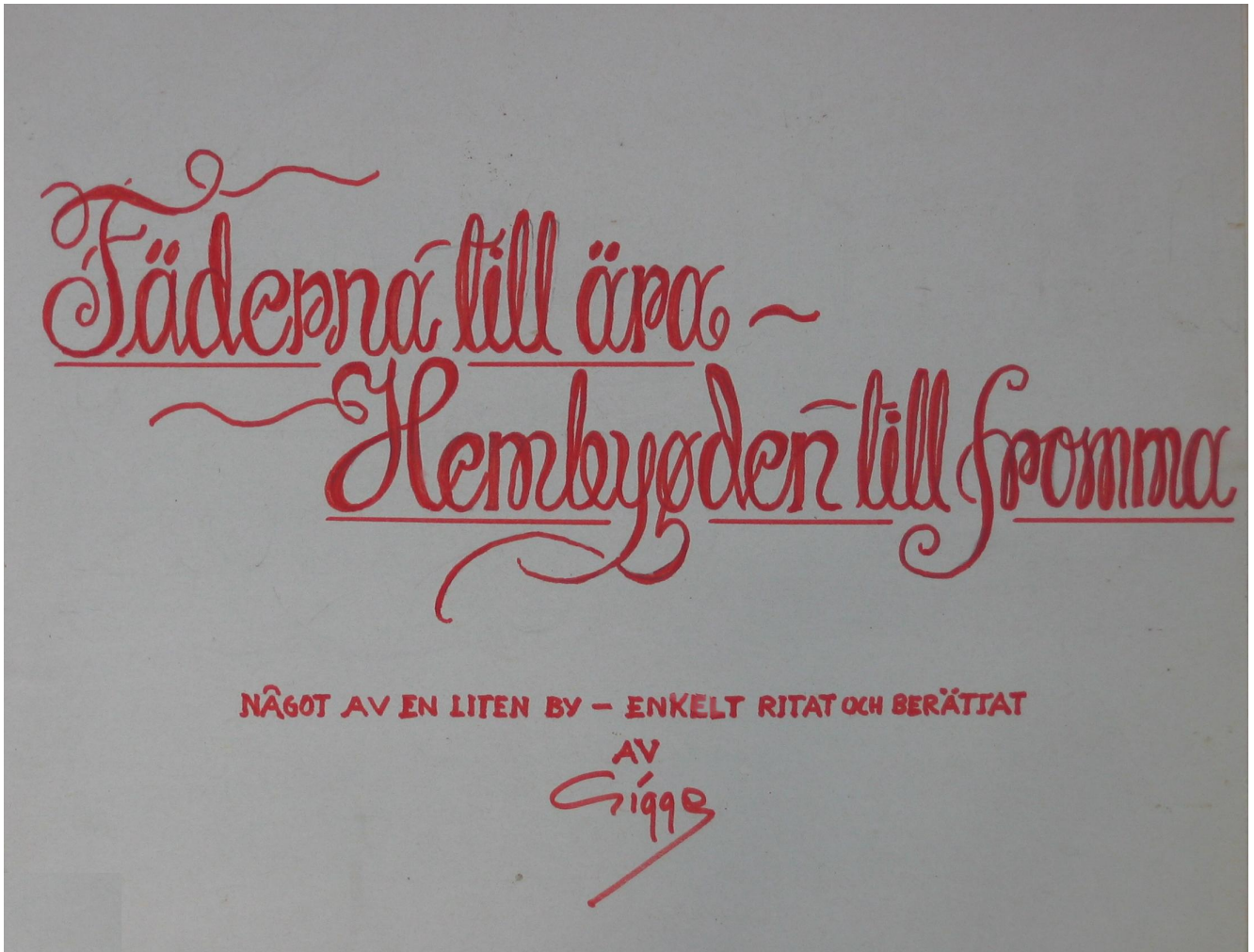

Sigges Bok

Sigge skrev eller egentligen ritade ju en bok om Hopenbackan som är ett verkligt konstverk. Därför sätter jag in den som bilder.

Den 3 juli 1952 samlades c:a 50 personer från Hopenbacka-Skäggas- och Smedsbacka för att diskutera återupplivandet av gamla traditioner och återställande av fädernas gamla lek- och samlingsplats Hystanlindån.

Med helt stöd av följande
personer:

Rafael Stenberg	Olof Lindén
Nils Engquist	Alvar Amberg
Valter Husman	Valdemar Haften
Lennart Silfvast	Jvar Bosas
Alfred Stenberg	Anders Sundsten
Binger Smeds	Uno Silfvast
Verner Wallén	Arthur Lurch
Runar Hollmén	Nils Skräddars
Uno Andersson	Martin Törnquist
Arthur Sjöberg	Sigge Strömberg
Johan Tallberg	Gjstäv Hollmén
Torsten Lindtoos	Arne Ekström m.fl.
Bernkard Husberg	Thor Lund, Martin Lindén

Hopenback Lekstrand
Fornminnesförening r.f.

FÖRENINGEN BILDADES 3 JULI 1952 OCH TILL DESS VERK-
SAMHETSOMRÅDE HÖR HOPENBACKA-SMEDSBACKA OCH
SKÄGGASBACKA

ACYH

Tack!

Då en del av det fotografiska materialet för detta arbete förkommit. Har det blivit tvunget vädja till medlemmar och fotografer om ersättning av det förlorade.

Jag tackar särskilt:

fru Sonja Willner Hommasby

Adele Sjöberg

Sylvi Stenberg

Gertrud Silfvast

Margot Sjöberg

och samt fotograf Göran Roos

och alla som gjort det möjligt knäpa ihop albumet
Sjögge Strömberg -78

Den gamla träbron fram till 1914

Efter 100 år i användning lär en träbro vara uttjänt.
Ingen vet om någon bro före denna ovan — Däremot
skulle Hopenbacka haft ett vadställe över ån vid
Hunnaforsen. Skogsbacken invid kallas fortsättningsvis
Vada-backan, vilket utvisar att överfartstället funnits.
Före de många årensringarna, omkring 1910-12 var
åbotten där både jämn och med ett vattendjup på bara ca 30 cm.

Den gamla träbron var av mycket stor betydelse i den lilla byns historia.

Förbindelselänk norrut - senare storbyn, eller Hindersby, och övriga Lappträsk
I handel och vandel, även kyrkligt, gick dock Hopenbackarens väg mest
söderut „Skogel- eller Skokelvägen“ Den vägen, som ^{var} äldras invandrarväg
blev också Länge (deras) vägen som förde dem till handelsutbytare med
bl. a. ortens Strömfors bruk, Marknadsbruk och Degerby. (senare Lovisa)

Bron som alla ägde, voro underhållsskyldiga för. Hade t. ex. på varje
lockstock ett bomärke inhugget. I några fall med datum och
antal sedan senaste förnyelse. De mycket bastanta „vasarna“
liksom de tungt stenfyllda „kistorna“ tror jag aldrig behövt
förnyas. Så grovvuxet virke finns inte längre i skogarna här.

Bron var platsen där man gärna samlades. Satt på det enkla träräcket
och utbytte tankar och åsikter. Träffplats för ungdomen både som
sällskap eller fästepar. Följde med islossningens obändiga kraft
och vårflödets hemiska strömvirvar i stigande vattenmassor.

Vårflottningens livfulla, annorlunda vardag, och nätterna med
flammande vakteldar skapade romantik och störde lugnet
hos de unga. Det var också ibland både sång och musik och
kanske några supar brännvin med i spelet — Och då „Rampox-
arna“ passerade bron brann hemlig och poekande längtan.

Okända, kurtiga, flottaregossar var flickornas vänner.

Ofta övernattade de i bondgårdarna. Om det fanns maltbastu som vanligtvis förekom, så - här års, - vid islossningstid. Kunde flickorna bekanta sig med främlingarna.

Och vår barndomsbro

Det stora, oförglömliga äventyret där vattenmassorna bara steg och steg när antingen isen, eller en "stor-rocka" blockerade bron. Det dånade och brakade i det gamla timret och allt skälvde i det enorma trycket. Hela ån blev en jätteflod med sina fjärran bätförankringar vid handelsman Amberg's butikstrappa eller Skäggs gårds gammelbastu.

All förbindelse med Hindersby - mejeriet - skolor - butiker - o.s.v. måste ske med båt. Vilket sjömansliv! - Vilka tjompatider!

Pojkgänget - oftast kallade „Tjornparna“

för dem fanns ingenting i världen som deras gamla bro. Bron var hemvist och lekplats för allt - från första skrämsete för den farliga „Åbisin“ - „Näcktjinn“ med tåtrullad musik, till det första hemliga tobaksblisset, inne i brokistornas fuktiga dunkel, och uttrarnas arga fräsande vid yngeltid.

Invid bron kunde ett ystert pojkgäng följa med tusen händelser. Från vinterns intressanta uttenjakt då „Oppstu-mofa“ klubbade de snabba, smidiga djuren, då de stack upp huvuderna ur vak och strömmarnas and-hål. Och „Ufferstu-fafa“, vitjade lakkrakar på överströmsidan av bron.

Här kunde pojkgänget också lyssna sig till mängen oanad hemlighet när kvinnfolket bytte nyheter och stugskvaller vid sköljvaken vid den friska vattenströmmen

Och här kunde också flickorna motas och tvingas in i pojkklungor när det vårliga smågnabbet poekade på att få röra vid någon.

Bror var som den bästa tullborre för kär gjök
det att kontrollera både främlingars ankomst,
som deras avfärd från den lilla byn.

När isen gått och flottningarna var fullföljd.
Soliga aprildagar lockade blom i de lummiga,
höga videsnåren. Då var det dags samla all
flytved till första-maj eller „Valborgsmärsokasarna“.
Den präktiga storgungarna tjärades i svängstöcks-
tapparna och byns lekplats eller „Hystanlinclån“.
Vårens- och sommarens samlingsställe var i skick.

Valborgsmässoafton tände pojkarna brasor. Och
var vädret varligt ljumt, dansade man ringlek
på lindarna och prouvsjög de gamla visorna på
gungarna.

Var våren mycket tidig och med blom och blad,
srades en enkel „majstång“ invid stranden.
Fdess närhet kokade man och drack sedan kaffe
med clopp. „Majbulla“ som man bakat gemensamt.

HOPENBACK

Hopenbacka

Skogsbygd var ditt namn
vildmark med varg och lo
För den vilsne du gav en famn
skyddande visst och bo

Du bjöd på en jungfrulik dal
med glitter och silver i ström
vårskoq med gäddor som gal
åstrand med låggar i dröm

Din mark som aldrig var röj
gav löfte för odling och sved,
och fiskar i sprattlande fröjd
för den vilsne var rikedom med

Här kunde du stanna för gott
här fann ditt sökande ro
Här bjöds du av Herren din lott,
som är hembygd, förtrostan och tro.

HOPENBACK

Så säger Staten eller vägförvaltningens blå skylt vid vägskälet uppe i byn.

Här hemma i den lilla byn i byn är det Hopenbacka -n.

Så har det varit sedan 1550 där de 3 bröderna HOPE, utvandrare från Sverige, bröt bygd här och förvandlade vildmark och skogsmark till Hopes lilla by.

I Lappträsk-historien (från A. Allardt)

heter det att bröderna Hope voro utvandrare från Värmland

En senare av fil.dr. Johannes Hastig, Lindkoski, gjord forskning, utvisar att bröderna Hope lika gärna kunde ha utvandrat från s.v. Dalarna. En teori som här ter sig mest sannolik.

De äkta Hopenbackarna

har genom tiden bibehållit mycket av sin egenart

seder och bruk

form och färg

vardagsspråk

sammanhållning kring det egna, gemensamma

hjälpsamma

företagsamma och mångkunniga

musikaliska och glada i sång och dans (björn o. vargjakst)

lust för jakt och farliga äventyr

(fångst av bo, utter m. fl.)

sinne för saga och sägen

ytterst måna om: Att inte gå över ån efter vatten.

I början på 1500-talet var byn redan fullt utbyggd så den var troligen flera hundra år äldre. År 755 vet man att handelsmän byggde Aldeigjuborg (Staraja Ladoga) så då var handelsrutten längs Finska vikens norra kust redan etablerad.

Den vackra bron genom åren

Bron som i dryga 60 år stått oförändrad

onoliga leida sin tid. När skulle det bli tid att minnas?

Stein Gustaf mästerverk
och Östnylands längsta och
vackraste bro.

Bron

som på ett nytt sätt öppnade
Hopenbackarernas väg mot
stora Hindersby och ute i
världen.

bron kostade 1914 6.200 mk.

Storstiftet var genomfört.

En ny tid med många stift-
ningar. Krig och fred och
ständig föränderlighet
omskapade samhälle och
by. Allt som stått närmast
fick i det stormande och

fick i det stormande och

Förlidig vår samlades muro
redare på storgungan.

Sjöng de gamla kära
visorna och balladerna.

Man lekte också spring

Lekar s. s. blindebock och

sista parot ut. Och fanns spelman tillhands.

Kunde man dansa både fyrkant - lilla svägerstan och bröllops-
kadrilj på gräslindor. Föke sällan hände att flickorna kokade
kaffe på en stenkäll vid åstranden. Och bullar hade pojkarne
sköttom, eller haft någon att baka på beställning, mot betalning.

Hystanlindan, eller gungbockare var den alltid käraste samlings-
platsen sommartid. Och gamlingarne gick gärna dit. Ibland
för att bara lyssna till sång och musik. - Kanske också för att
minnas sin egna ungdomstid. Men ofta för att få en pratstund
i aftonens ro efter en tung dag. Där gick det också bra för gub-
barna att samlas för att diskutera byaärenden.

Man sade också: „Hystanlindare é til för bådi alvar ö lojt.“
Där kunde flickan bli besviken på vännen sitt. Och gam-
lingarna prata bort sina farhågor och bekymmer av många
slag. Gemenenskapen kändes alltid god och trygg på egen sida av år.

Stilla flöt år men leken och dansen

gick sent in i sommarnätterna.

Var det kyla i luften, tändes brasa

på brassstenen ute i vattnet och i

det trolska ljuset tog man

vara på allt man var i be-

råd att mista. Utom storskipet

med sin utflyttning av gärdlar-

na var en större årensning

att vänta med all den förändring av leklindare den kunde

medföra. Ända in i höstmörkret träffades man för dans och lek.

Först då frosten och kylan kom flyttade ungdomen över till Lean-

ders stuga. Och i en natt med regn och rusk kom vandalererna.

Cungan togs sönder i bitar och slängdes i år. Ett avundsverk

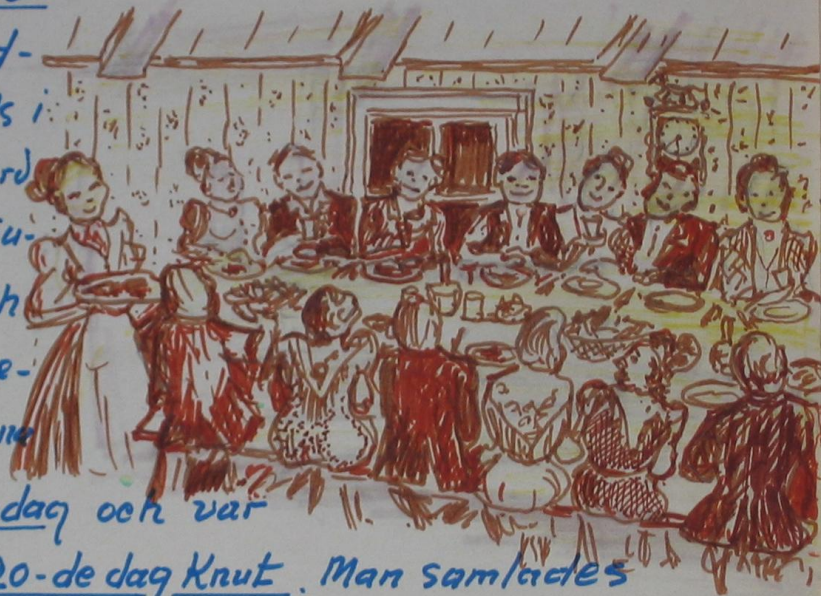

av främmande gossar som inte levde under samma betingel-
ser. Hystanlindans, saga var all — som man trodde.

Så sent som 1912-13

firades julen med sed-
vanliga kalas som hölls i
tur och ordning från gård
till gård. Hela byn var bju-
den, även de obesuttna och
allt tjänstefolket. De ge-
mensamma kalasdagarna

tog sin början jul-ondrag och var
över någon gång efter 20-de dag Knut. Man samlades
vid 11 tiden f.m. Drack först välkomstkaffe med dopp (vete-
kringla) piparkaku å kraksor. Och vid pass 1 tiden var man
färdig sätta^{na} vid middagsbordet. Ett långt, långt, dukat vinkel-
bord, som helt fyllde stugans ena sida och gavel. Vanligtvis
med bänkplats för minst 60-70 gäster. Först åt alla äldre och

och strax efter vid en andra dukning, hemmafolket, uppassare och alla barnen. Julmiddagen bestod av genomgående samma maträtter, Någon gång kunde någon mindre avvikelse förekomma ifråga om drycker. Att man t. ex. också serverade måltidssupen vid kvällsvarden eller aftonmålet.

Maten serverades vanligtvis i följande ordning:

Ugnstekt, smörad bondost, med vitt bröd. „gränbrö„ och öl.

Kokt lutfisk med vitsås, potatis och senap samt poppar

Fisksupen. kumminbrännvin, i stora dricksglas som gick

bordet runt. Även kvinnfolket drack sin begärliga skvätt.

Kallskuren, rökt färboj, eller ugnstekt skinka med potatis, rödbeta, eller lingon.

Ugnstekt korngröns- eller risgröt med kanelsocker och iskyld mjölk.

Russinpannkaka med kall plommorsoppa. Fålad plommonkräm med vispad grädde, „snömos„

Måltiden som ofta var rätt så glad och uppslupper, avslutades dock alltid med en tacksägelsepsalm.

dånade sprängskottet ute i stenfälter vid åstrand, åkrar och närliggande skogar. Bondgårdarnas hästar forslade tunga stenkällkar och tätt invid den gamla träbron tog en ny fyra-valvs stenbro form efter den berömda sten-byggmästaren „Stein-Gusta“ Gustav Anderssonsfrån Lovisa, anvisningar och ritningar. „Stein-Gusta“ var så gott som blind. Men var så erfaren och kunnig att han med känslan i bara sina händer precis kunde avgöra varje skede i det ovanligt stora och tekniskt konstiga bygget. Att beräkna spännvidder, bäringheter och andra svåra konstruktioner var inga småsaker. Som kunnig och bästa hjälp hade han Alfred Stenberg som hade goda erfarenheter av stenarbeten även han.

Efter mycket pilkande och hackande, kilande och mejslande stod den vackra bron färdig en vacker dag.

Ett monument över enkla bybors byggarbragd och arbetsglädje.

Vägen (tågi) till Hosmasgårdarna.

Här före vägknöcker kunde man inte undgå att förstå sig vid den jättehöga ståtliga häggen. Den kallades också allmänt: „Leanders somarkäddjire“. Tätt in vid „Leanders“ byggnad som den stod. Var den också av ägaren synnerligen omhuldad. De stora, vita blomklarsarna, och frodiga tillväxten, här berott på viss hemlig tillskottsning. Men häggen skulle ju också ge åt „Hopenbacka-flickorna“ „utflyttan-blomår“. Först då Leanders „somarkäddjire“ stod i full blomskrud kunde man flytta in i sitt sommarvissel, uppe i bodar, liderrum, och ibland uppe på vinden. Generöst utdelade Leander till flickorna blomsterfångare.

Leanders stora stuga var också alltid öppen för ungdomarna. Här dansades ofta, och allt som bara kunde kallas dans. Precis ut vid stora uppfartsvägar mellan stallknut och det korta staket för manngårdar och häggen, fanns det berömda ledet. „Kuttskavan-lidi“ som varje flicka måste kliva över.

Till höger om vägen, ett
kort stenrust från
vägskälet stod

Framstu-gummanas, vackra, lilla bod. Litet främmande
i stilen med sin något överbyggda gavel med korsglugg.
En liten gårdsgårdsinhyllad kryddgård hörde till. Vid
sensommartid doftade det gott och lyste av gammal-
dags blommor.

Uppre i vägskälet till Hosmas-Nystru, och Blikuvägen,
bodde i en triangelformad trädgård Hedd-mor.

Hon var visserligen gift med byns
omtyckta spelman Johansson. Men eftersom gumman Hedda
regerade i den fagra idyllen, så fick han mest heta, Hedd-mors bisitt.

Storvägen, också kallad "Kontbisagatan", som ledde från ^{bron} mot bebyggelsen var i livlig användning. Här förbands den med småvägar in mot gårdarna. Förbands med "Hosmansgårdarna", s. k. "tåg", eller "bakka-väg", liksom med den alltid välhållna "Sandgatan", som mynnade ut till en större öppen plats mellan Bos-Sestu, Bos-Lillstu och Bos-gårdarna. Platsen kallades allmänt "Lumpatorji", och användes också av såväl "Lumpågubbarna" som andra som hade något att sälja.

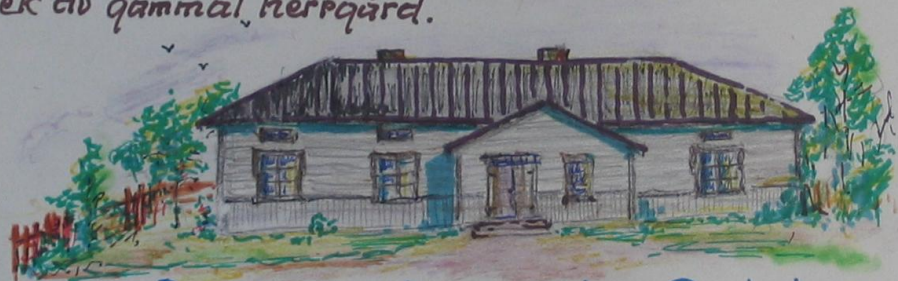
På båda sidor om huvudstråket fanns tätt med byggnader.

Liderportar, led, och mannagårdsgården förde in mot bostadshus och många och tränga uthusprång. Här och där stack lummiga äppelträn, höga häggar och syrénsnår sin livande grönska och blom upp mot de grovtimrade husen. Särskilt runt "Oppstu" och vid gårdar: Bos-Lillstu, Bosars och Bos-Sestu, var idyllen fullkomlig.

Vid flera av gårdarna fanns också särskilda "kryddgårdar". Där doftade malört, äbrodd, humle, palsternacka m. fl. i kapp med timjan och sänkmynta.

På en liten kulle, gränne med „Ufferstu“ stad „Oppstu“
stättliga bostadsbyggnad. Den hade vackert kakelbeklätt
masardtak. Var ockergul med vita foder, och en trappa
med särskilt vackra fönster. Stora träd och lumliga buskar,
gav intryck av gammal herrgård.

Strax söder om „Oppstu“ stod Nissas gården. Den hade
även ett något annorlunda byggsätt. I båda ändor av bygg-
naden avvalmat tak. Färgen förnämligt mellan-grå med foder
i duggrått och svart tak. Den såg fin ut i den rikliga grönskan
med bl. a. raden av höga och ståtliga björkar mellan Gambelstu,
och Nissas.

I det här huset var det som drängen „Kamar-Matts“, sloq ihjäl

vargen med „sästänger“ i husets farstu

Ett stenkast söder om Bos-Lillst bodde två gummor i en liten stuga som var en underbar idyll av fridfullhet och ro. Där

blommade sommarens vackraste blomster och i kryddgårdens stod „randangräset“ i vajande fång, liksom „vildbaker“ i sina höga stånd och granngula blommor. Ett vackert bliokfång sett från „Lumpåtorji“

Från „torji“ kunde man se

„Nystu-mobros“ lilla, näverbeklädda stuga, under den gamla lönnen. „Nystu-mobro“ var den kunnigaste berättaren om jakt och fiske.

I hans farstu fanns det både björnskidor, „björngåt“, vargsax och

vargyx. Hans jaktminnen var hiskeliga och spännande. Oförglömliga.

Att stanna vid stora vägkröken till „Hosmasgårdarna“
blev också en pratstund med kloka och erfarna
Lisa Eriksson som bodde precis i vägsvängon. Hon
blev „Hopenbackarens“ „gammelmor“ i orcle's vackraste
bemärkelse. Kunde allt, och hade ett utpräglat, ogrund-
lat minne, för allt som timat i hennes lilla by. Hennes
föredömliga förnöjsamhet, trots ett oläckt Lärkens-
brott, lät henne dock leva till 92 år. (f. 1854 - d. 1946)
Ur hennes synnerligen rika minnesförråd, bör särskilt
nämnas: Hur hon trots sin stora barnaskara och nyfödda.
Hade tjänst i Harsböle by hos Wilhelm Strömberg på
Nilsas och dagligen gick den långa vägen, skogsvägen
över högberget „Blikuväjin“ morgon och kväll. Hon
måste hem för att även sköta om egen familj, amma

minstingen och uppmuntra sin man Anders som gick i hårda
dagsverken. Som redan fyllda åttio år (80) uppträdde hon
med frejdigt mod som den klokaste och bästa berättare
på Finlands Rundradio hade Hinderby, som Finlands-svenska
radioby 1944-45 under rektor Kaj Lindgröns ledning.

Mor Lisa d. aug 1946
här tillsammans med döttrarna
Elin och Jda och yngsta
sonen Arthur

Linda

Jan

Mor Lisa 4. 12 - 1852

med hela sin stora
familj:

f.v. far Anders 24. 5 1858

ungsta sonen Arthur 1. 3 1897

mor Lisa Elin 4. 5 1892

dottern Ida 26. 9 1894

sonen Oskar fr. Anders 1:sta gifte

sonen Alfred 2. 3 1896

sonen Axel 24. 3 1886

Längst uppe vid vägen mot skogen och vid inkörsporten till „Hosmasgårdarnas kvarn“ bodde „Ann-mamma“ i sin lilla stuga. Hennes lilla jordplätt till trädgård var ett paradiset i äppelblomningens tid. För Luttring och prövning av många sorger och fattigdom. Hade hon dock bibehållit en sällspord förnöjsamhet och vänlighet.

På en liten kulle i „Hosmas-Arstufärkaga“ eller „Ridjårdå“ stod Hosmasgårdarnas präktiga väderkvarn.

Den låg väl till för alla vindar och utnyttjades ofta.

Kvarnen var av något ovanligare typ. Den var byggd i s.k. Holländisk stil med svängbart kunnud och åttakantigt hus.

Vid återkomsten från Hosmasgårn kunde ingen undgå att fästa blicken vid de två ståtliga väderkvarnar som svingade sina vingar uppe på kuörnkullar. Båda kvarnar av östnyländsk typ.

Från Nissarens kvarn tog man vanligtvis den smala körvägen över åkern ut till stora byggar. Vägen var grynig och gropig och gick förbi Oppstu-Gustas smidjan, där ofta hände något. Inte minst intressant, då smeden själv, mixtrade med sin Lilla karore som stod i beredskap

utanför smedjeväggen. Inte sällan Laddad för
salut, fästepar till ära, - sådana unga som åkte
till prästen för att taga ut lysning för äktenkap.

Från smedjan hade man utblick
mot ån och gungbåken, också
kallad "kystanlindån".

Var det väcker vår- eller
sommarekväll kunde man lyssna

på de gamla visorna från gångna tider.

- Om Andreas som drunknade när han skulle
simma över till Kärrsten sin. Eller om falske vänner som
lämnade Hulda sin för en annan. Ibland slog också
pojkgänget "Kurrå" uppe på bygatan eller också
kastade "palikkå" vid Leanders berömda led.

Vid smedjan kunde man också lyssna till forsons fart-
fyllda brus vartid - eller dess stilla sorl sommertid.

Tillbaka upp Längs bygatan stannade man gärna i återvändsgränder mellan de två "Bos-vestu" och "Framstu"-gårdarna. Där var det trångt - men något också av obeskrivlig trygghet och ro. Så fridfullt som om inga sorger någonsin kunde gästa där.

Dock fanns "Romarkärrsbäcken", bara några hundra meter rakt fram i skogen mot "Bos-Nystu"-riäkern. Den obetydliga bäckhöjningen i skogskanten kallades också "Spö-bäcken". Under ryssinkvarterningarna inne i 1800 talet spöades soldater där för vissa förseelser. Att där funnits en s.k. "spöbock" där soldaten bands fast, berättade både "Nystu-mobro" och "Lisa-fano". Även, att någon gång i 1600 talets slut en "bålbränning" skulle ha förekommit där. En tjänsteflicka på "Bosas" skulle ha fått ett så hårt straff för att hon låtit svinerna äta upp sitt i lördorn födda barn. En inne i 1700talet, på platsen förekommande, soår

och blodig Zigenarbatalj. Säger ha gett backen sitt namn. Den jättestora, höga stenen, inne i Hosmas-skog skulle också fått sitt namn efter en Zigenarbatalj inne i 1700 talet. Allmänt kallad „tattarstein“, ibland även „skogsvinsstein“ sedan grävlingarna tyckt om att ha sina ungar under den.

På återvägen från „tattarstein“ kan man inte undgå att fästa sig vid bergsbranter i skogsbrynet ut mot „Hosmas-Nystru“ „heimäkern“ „Kånile“ (toppen) från vilken varje pojke i byn skulle uppvisa sin skid-skicklighet. T.o.m en gång med „kyrksläde“ en fastlagsdag. I vardagslag kallades berget „Kånile“ - eller också „Kåddbjärji“.

En fortsättning av berget västerut i en mjuk, lägre slinga, kallades „Hommelbjärji“. En mycket omtyckt lekplats såväl vintern som sommaren. I skogen invid fanns lämningar kvar av några „varggropar“ ännu inne i 1900 t.

Tillbaka till Eriksonska vägskälet och Leanders.
Så väljer man gärna i sina fortsatta strövtåg den
alltid välhållna "Sandgatan" som leder fram
till "Lumpåtorji" eller in i en fortsättning på "Häst-
backväjre" mellan "Bos-Lillsta" och "Nissas".

Den tämligen korta vägstubben för vidare in på den
smala "Svinavallsväjre" som fortsätter i "Blåsbacktäji"
och förgrening till en dålig fjärrväg ut till odlingar, äng
och skog. "Svinavallen" och den mot år sluttande "Gröjtändjia"
äro båda fyllda av liv. Fvardagen grymtar och nöfjar svin-
floccar. Hörs vallhornens lät morgon och kväll. Kor som
rämar och får som bräker. Och är man inte i "annetid"
kan man följa med hur man från stora gropar på "Gröjt-
ändjia" tager upp lera som på platsen bräkas till tegel-
massa i två stora, hästdragna "Lejderterranar". Formas-
eller bakas till tegel av flinka kvinnohänder och radas
upp till tork av karlfolket. I kvällsmörknet lyser också

tvänne brännugnar. Av vilken den större oftast var med full fyr. „Oppstu-mofa“ var den som „slo tigel“ mest och ägde en ugn som kunde bränna tegel „järnbränt“. Han var känd för sin konst i vida rejder.

„Bläsbacktäji“. Ledde också till byns utkant. Ock där bodde bland några få andra byns goda soldat Anders Hurtig som överlevde 1808-09 års krig. Vid sitt torp hade han skapat en verklig idyll med mängder av äppelträd, lövträd, buskar och kryddväxter. Bostaden bestod av bara ett rum och farstu. Flyttad till „Bläsbacken“ 1792-93 och var ena halvan av „Nissas-gårdens“ äldsta bostadsbyggnad.

Den låga lilla byggnaden till kögen bodde gumman Maja. Nedbrunnen 1907

Anders Henriksson-Hurtig, soldat vid Nylands Dragoner född på
Nissas nr. 5 21. 4. 1770. död på sitt torp på Blåsbackan, 20. 4. 1848.

Gift I. ^{1.10.1793} med pigan Lisza Eriksdotter-Giers ^{29.11.} f. 1768 - d. 21. 1. 1824.

Gift om sig 26. 1. 1826 med änkan Anna Johansdotter ^{22.6.} f. 1775 i Mörskom
död 9. 10. 1852. Hon var hemma från Antas- eller Lumväs i Pockan.

Barn: Eric f. 12. 8. 1794 d. ^{29.} 20. 4. 1800. Hendrik Johan f. 23. 2. 1796

d. i Strömfors 18. 2. 1894, Cajsa f. 28. 10. 1797. d. Lappträsk 20. 3. 1799,

Anna Maria f. 7. 8. 1800 d. Lappträsk ^{1 mars 1888 i Pockan} 30. 10. 1819. Lisa f. 13. 11. 1802

d. i Pyttis ^{29. 7. 1862} 11. 11. 1822,

Anders f. 19. 3. 1808

d. i Lovisa ^{Lappträsk 27. 6. 1862} 22. 12. 1833.

Vid soldat Hurtigs bastu
kunde man se långt ut
över åker och äng. Flick-
fånget finns särskilt der
i gamla „Kyrkhudjårds-
talleri. Den hade fått

sitt namn efter åkrarna som hette „Kyrkhudjårdarna. Och särskilt
för att den varit både vägmärke och samlingsplats för byfolket på
vandring till kyrkogång i Pyttis i gammal tid. Hur gammal den många
gångar isshärjade tallen är vet ingen. Dock uppskattades redan

inne i 1800 talet dess ålder till 200 år. „Kyrkkusdjärdstallen„
är fridlyst eller skyddad av naturvårdsmyndigheten.

I bäckslutningen, något förbi Hurtigs torp, ovanför de
ingrävda „potätsgroparna„. Berättades ännu vid ingången
av år 1900 att här skulle ha funnits ett litet „kapell„ i
tider. Också att de kringliggande odlingarna fått keta
„Kyrkkusdjärdarna„ av den orsaken. Vissa upphittade
föremål i seklet början, bl. a. en liten bronsfigur, kanske
helgonbild? – kunde ha varit från nämnda kapell.
Herman Strömberg var upphittaren. Dock hade brons-
figuren förkommit under åren.

Bäckhöjningen med sin lilla skog kallades „Blåsbackar„
Den låg som en liten ö inne i odlingarna runt omkring.

Inne i det nya seklet 1900 hade också den lilla byn följt med sin tid. Många förbättringar tillkommit ifråga om redskap. bl.a hade vissa harvar och plogar samt slättermaskiner gjort arbetet lättare. Hästvandringar blivit allmän som drivkraft vid träskningarna.

Dock låg det i Luften någonting som beböde en förskingring i det gamla, invanda, trygga boendet. Storskiftet, som skulle föra många bort från grannar och släktingar. Bort från bråk, bygata, leklinor och alltför kära platser. Ett behov att utnyttja tät- och samboendet blev påfallande. Både gammal och ung kände lika. Och i orsak att samla pengar för kornbläsarenas ordnades med friluftsfest vid „Storstu„ Utom mycket av musik och sång bjöds t.o.m på teater uppe från stallskullan. Festen vid Hosmas-Storstu omkr. 1908 ol. n. är tidigare.

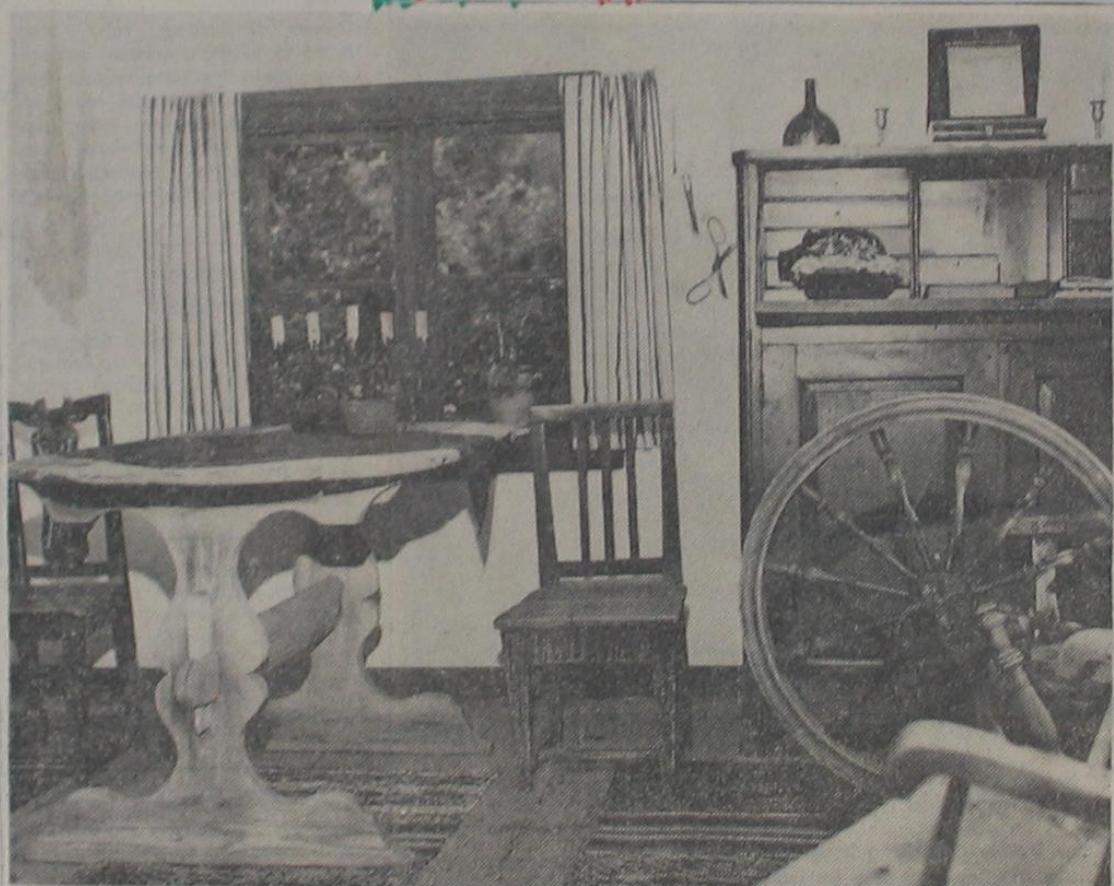
I slutet på boken finns urklipp och fotografier

bluekas och vid stugknuten växer ännu Hurligs kryddväxter.

Ute på tunet avtäckte föreningen för några år seda nen minnestavla med namnen på de trettiosex soldater från Lappträsk som stupade i 1808—1809 års krig. Framför står en kruka med friska ängsblommor. — Vi tyckte först att idén kanske verkade litet sökt men den visade sig vara fruktbar, konstaterar Sigge Strömberg.

— Många, i synnerhet sådana som numera är bosatta utomlands besöker torpet för att se sin stamfars namn på tavlan och det ger dem en känsla av samhörighet med bygden. Och soldaterna, de kom ju aldrig hem, så det är också en hyllning till dem, fastän den kommer sent.

text och foto Helena Hillo

Möblerna i torpet är fortfarande till största delen desamma som Hurlig använde. Det vackra bordet är gjort av en dåtida bysnickare, ljusstaken är däremot nysmdid enligt en gammal modell och gardinerna har föreningens kvinnor vävt.

Ingenjör Karl Gustav Rosengvist med dotter på torpet

"Stein-Gustas" bro får nya räcken

LAPPTRÄSK. Byggnadsarbeten pågår för närvarande på Hopenback åbro i Hindersby. Den stora, ståtliga stenbron med fyra valv får nämligen nya räcken. Trots sina drygt sextio år på nacken har själva brokonstruktionen hållits intakt. Ingen viktbegränsning har ansetts behövlig våra dagars tunga trafik till trots. Så erkänsla måste ges åt brobyggaren Gustaf Andersson, Stein-Gusta kallad, för ett utomordentligt arbete. Väg och vatten har omsorgsfullt granskat bron men det finns ingenting att anmärka mot konstruktionen. Det är bara brons räcken som fått ta emot förnar och är i behov av förnyelse. Betongbalkar gjuts ytterom brons övre kant i vilka nya räcken fästs. Det betyder att bron samtidigt blir litet bredare än tidigare.